LENA SOHL & MAGNUS WENNERHAG

Redaktörerna har ordet

SOCIOLOGI ÄR EN forskningsdisciplin som i dag präglas av stor mångfald, sett till vilka samhällsfenomen vi sociologer studerar eller vilka metoder och teorier vi använder. Kanske är det därför som föreställningen om en sociologisk teoretisk kanon fortfarande fyller en viktig roll, som en fast – men föränderlig – referenspunkt alla sociologer oavsett specialitet kan förhålla sig till. Detta dubbelnummer av Sociologisk Forskning innehåller många texter som på olika sätt kretsar kring sociologins klassiker och det sociologiska teoretiserandet.

I ”Theory as text or theory as activities?” diskuterar Richard Swedberg två olika sätt att använda sociologisk teori. Artikeln är hans keynote-föreläsning från Sociologidagarna i Uppsala 16 mars. Swedberg argumenterar för att teori främst bör ses som en aktivitet som är sammanvävd med forskningsprocessen, vilket gynnar både förståelsen och användandet av teori.

I ”Järnburen smids på nytt. Ett klassiskt sociologiskt perspektiv på *new public management* och dess konsekvenser” tar Olof Hallonsten utgångspunkt i framför allt Weber och Habermas teorier. Artikeln belyser fenomenet *new public management* (NPM), som alltmer kommit att belysas i forskning om arbetsliv som samhälle, och diskuterar brytpunkten mellan ”mellan rationalisering och hyperrationalisering”.

I ”Altruismens kollektiva former. Om altruistiska ’yrkeshjältar’ utifrån Durkheim” diskuterar Daniel Persson Thunqvist olika former av självuppoffrande altruism i dagens arbetsliv. Begreppen heroisk altruism och medborgerlig altruism används för att förstå de förväntningar som ställs på individer vid olika nödsituationer i samhället.

Även Magnus Granberg lutar sig mot sociologins klassiker i ”Ekonomisk form och den ömsesidiga konstitueringen av ojämlika sociala relationer”. I artikeln formuleras en teori ”om vara och arbete som förmedlare av sociala ojämlikhetsformer genom att diskutera hur varuform och lönearbete har utvecklats i samspel med bestämda rasifieringsprocesser”.

I Alessandro Johanssons och Lena Gunnarssons artikel ”’Jag är inte prostituerad, jag lever normalt’. Sugardejtares språkliga och praktiska relationsarbete för att avgränsa sugardejting från prostitution” analyseras intervjuer med ”sugarbabes” och ”sugardaddys”. I artikeln analyseras de intervjuades ”relationsarbete” med att särskilja sugardejting från prostitution som sådan eller från vad de betraktar som *egentlig* prostitution, som ses som moraliskt klandervärd.

I artikeln ”Arv, miljö eller både och? En kritisk realistisk kritik av heritabilitetsmetodiken” undersöker Johan Alfonsson de ontologiska antaganden som görs inom forskning om betydelsen av genetiskt arv. Även denna forsknings ambition att förklara sociala utfall utifrån genetiskt arv kritiseras framhålls att ”[u]tfall i världen påverkas av hur samspelet mellan genvarianter och miljö ser ut”.

Sara Uhnoo och Ove Sernhede tar i artikeln ”Shout out! Ortenpoddar som folkbildning,

https://doi.org/10.37062/sf.59.24260
Sociologisk Forskning, årgång 59, nr 1–2, s. 3–4.
Licens: CC BY-NC-ND 4.0. © Författarna. ISSN 0038-0342, 2002-066X (elektronisk).

motoffentlighet och underhållning" upp den roll poddar spelar för ortens unga. Utifrån samtida sociologi och urbanteori menar de att ortenpoddar bör ses som "en del av ett kollektivt identitetsskapande och motståndsformer som växer fram i dagens segregerade storstäder".

Angelica Wågby diskuterar i artikeln "Den sociala meningen med barns delaktighet i vårdnads-, boende- och umgängesprocesser" olika tolkningar och förgivettaganden i aktuella policys om barns delaktighet. Hon menar att dessa förgivettaganden "tjänar som osynlig mall för hur barn bemöts och hur deras delaktighet hanteras".

I sin forskningsnotis "Teacher careers and professional dispositions in a diversified school market" skriver Per Dannefjord och Magnus Persson om skolsegregation. Ökade skillnader mellan skolor påverkar inte enbart eleverna, utan även lärarnas arbetsmarknad och användbarheten av deras professionella kompetens.

I numrets recensionsdel skriver Josef Ginnerskov om *Sociologins klassiker*, en antologi under Lisa Eklunds och Bo Isenbergs redaktörskap i vilken 23 sociologer presenterar klassiker. I sin recension konstaterar Ginnerskov: "Trots att urvalet kanske lämnar en del övrigt att önska i fråga om geografisk spridning, kulturell resonans och i mindre utsträckning historisk avgränsning, måste författargruppen få beröm för sin välbehövliga insats att vidga vår förståelse av sociologins klassiker." Göran Therborn recenserar den svenska nyutgåvan av Michael Youngs *2034. Meritokratins uppgång och fall*. Therborn drar slutsatsen att "[d]en liberala jämlikheten räcker bara för en generation. Youngs kritik berör detta, men problemet har vuxit enormt sedan 1958 och på ett sätt som han inte kunde förutse".

I sin recension av Shoshana Zuboffs *Övervakningskapitalismen. Vid maktens nya frontlinjer* lyfter Alexandra Bogren fram att "bokens främsta styrka att den ger en inblick i några företags arbete med att ta fram smarta produkter samt i de framtidsvisioner och idéer som dessa företag presenterar för omvärlden". I en dubbelrecension tar sig Mats Franzén an Andreas Reckwitz böcker *Die Gesellschaft der Singularitäten* och *Das Ende der Illusionen*. Han menar att det går att invända mot enskildheter men framhåller att Reckwitz med begreppet singulariteten "förvånansvärt väl fångar in vår inte sällan motsägelsefulla samtid". Slutligen skriver Isak Engdahl att Florian Jatons *The constitution of algorithms. Ground-truthing, programming, formulating* "har särskild behållning för läsare som är intresserade av maskininlärning, artificiell intelligens, vetenskap- och teknikstudier (STS) och digital sociologi."

Vi publicerar också Sociologförbundets avgående ordförande Kenneth Nelsons tal på Sociologidagarna i Uppsala, i vilket han reflekterar över likheterna mellan gitarrspelande och sociologi.

Som vanligt vill vi uppmana er att sända oss era artikelmanus, forskningsnotiser, förslag på recensioner och idéer för framtida temanummer. Sociologisk Forskning publicerar bidrag på svenska och övriga skandinaviska språk samt på engelska. Sociologisk Forskning tillämpar anonymiserad kollegial granskning (*double blind peer review*) och alla artiklar publiceras med omedelbar öppen tillgång (*open access*) på tidskriftens hemsida.

Lena Sohl och Magnus Wennerhag
Redaktörer för Sociologisk Forskning